

Instytut Pamięci Narodowej

https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/190789,Ulmowie-z-Markowej-Zastepca-prezesa-IPN-w-audycji-Przystanek-Historia-o-blogosla.html
08.05.2024, 17:32

Ulmowie z Markowej. Zastępca prezesa IPN w audycji „Przystanek Historia” o błogosławionej rodzinie: chciałbym, żeby ta wiedza rozeszła się w Niemczech

Papież Franciszek włączył Józefa i Wiktorię Ulmów oraz ich siedmioro dzieci do grona błogosławionych. - Ulmowie są dziś symbolem wszystkich Polaków zamordowanych za pomoc Żydom - mówi w Programie 1 Polskiego Radia dr Mateusz Szpytma, zastępca prezesa IPN. Rodzina z Markowej została rozstrzelana przez Niemców 24 marca 1944 roku.

„Przystanek Historia” w Polskim Radiu

Dr Mateusz Szpytma zauważa, że beatyfikacja rodziny Ulmów to ważne wydarzenie dla Kościoła. - Beatyfikowano całą wielodzietną rodzinę, która została zamordowana, w tym kobietę, która była w bardzo zaawansowanej ciąży. To precedens, pierwszy raz w nowożytnych czasach mamy beatyfikację jednej rodziny i nienarodzonego dziecka. Ma to oddźwięk nie tylko w Polsce. Na uroczystościach byli dziennikarze i pielgrzymi z Brazylii, Włoch czy ze Stanów Zjednoczonych - mówi.

- Beatyfikacja ma też wielkie znaczenie dla naszego kraju, ponieważ pokazuje przykład rodziny, która ratowała Żydów. To oczywiście na świecie jest znane, ale bardzo niedoceniane. Na przykładzie tej rodziny możemy pokazać światu, jak represyjna była niemiecka okupacja i że wyglądała zupełnie inaczej niż w okupowanej Francji, Belgii czy Holandii - dodaje.

Józef i Wiktoria Ulmowie oraz ich siedmioro dzieci zostali zamordowani przez Niemców 24 marca 1944 roku za to, że w swoim domu w Markowej ukrywali ośmioro Żydów. 10 września w Markowej odbyła się [uroczystość beatyfikacji rodziny Ulmów](#). To pierwszy przypadek w historii Kościoła katolickiego, by beatyfikowana została cała rodzina.

Dr Mateusz Szpytma tak jak Ulmowie pochodzi z Markowej

Dr Mateusz Szpytma urodził się w Markowej. Kiedy dokładnie dowiedział się o tych wydarzeniach z okresu II wojny światowej? – O historii rodziny Ulmów dowiedziałem się w szkole podstawowej. Oglądałem albumy rodziny i zapytałem rodziców, kim są. Otrzymałem odpowiedź, że to są Ulmowie, nasi krewni, którzy zostali zamordowani przez Niemców – opowiada.

– Jednak dopiero praca w IPN uświadomiła mi wagę i znaczenie tego, co tam miało miejsce przed wówczas 60. laty. Pochodzę z Markowej, ale z odleglejszej perspektywy czasem lepiej widać coś, co było tak niezwykle ważne. Gdy w 2003 roku, po trzech latach pracy w IPN, usłyszałem w kościele, że jest rozważane wszczęcie procesu beatyfikacyjnego, to był ten impuls, który spowodował, że zająłem się tą sprawą i uzyskałem natychmiast zgodę ówczesnego dyrektora Oddziału IPN w Krakowie śp. Janusza Kurtyki – wspomina gość Jedyński.

Więcej: [Rodzina Ulmów z Markowej – portal IPN](#)

Zastępca prezesa IPN zwraca uwagę, że postawa Polaków, którzy w czasie II wojny światowej ukrywali Żydów przed niemieckim agresorem, „to coś niezwykle szlachetnego”. – Czterotysięczna Markowa jest świadkiem historycznej chwili. Ta śmierć, która wydawała się być czymś tak strasznym, druzgocącym i niszczącym, po 80 latach wydaje jednak pozytywne owoce – twierdzi.

Czy Niemcy dowiedzą się o zamordowaniu Ulmów przez niemieckiego zbrodniarza?

– Chciałbym, żeby ta wiedza o historii rodziny Ulmów rozeszła się przede wszystkim w Niemczech. Główny sprawca mordu por. Eilert Dieken był przedwojennym niemieckim policjantem. W czasie wojny był szefem żandarmerii niemieckiej w Łańcucie odpowiedzialnym za niesamowicie wielkie zbrodnie. Gdy wrócił po wojnie do Niemiec, został policjantem i był tym policjantem także w Republice Federalnej Niemiec, aż do roku 1960, do swojej emerytury – mówi dr Mateusz Szpytma.

Zastępca prezesa IPN przypomina, że jego córka do dzisiaj nie przyjmuje tego, co zrobił jej ojciec – Wiemy od niedawna, że ona wie od 10 lat o przeszłości swojego ojca, ale nie dopuszcza do swoich myśli, że to jest prawdą, iż był zbrodniarzem, a nie człowiekiem odpowiedzialnym za utrzymanie porządku w okupowanej Polsce – dodaje.

Poza tym w audycji:

- [Dekada Wyklętych](#): podsumowanie działań. W jakim miejscu jesteśmy dziś, po dekadzie poszukiwań i identyfikacji bohaterów podziemia antykomunistycznego? Odpowiedzi na to pytanie szukamy w audycji „Przystanek Historia” wraz z **dr. hab. Krzysztofem Szwagrzykiem**, zastępcą prezesa Instytutu Pamięci Narodowej.
- Publikacja: **dr Adam Pleskaczyński**, dyrektor Biura Edukacji Narodowej IPN –

[Czas bestii. Terror w okupowanej Polsce 1939–1945](#). Liczący 1,2 tys. archiwalnych zdjęć album jest największym wydanym zbiorem fotografii prezentującym oblicza niemieckiego i sowieckiego terroru na okupowanych w latach II wojny światowej ziemiach polskich. Materiał ikonograficzny został opracowany po przeanalizowaniu zawartości liczących kilkadziesiąt tysięcy zdjęć zbiorów Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej i wielu innych instytucji w Polsce i za granicą.

- Informacje o wybranych wydarzeniach organizowanych przez IPN oraz artykułach na portalu przystanekhistoria.pl

► [POSŁUCHAJ](#)

- [Poprzednia audycja: „Przystanek Historia”, 28 czerwca 2023](#)
- [Odcinki archiwalne na portalu przystanekhistoria.pl](#)

* * *

Cykl audycji „Przystanek Historia” jest realizowany wspólnie przez Instytut Pamięci Narodowej i Program I Polskiego Radia. Rozmowy poświęcone są ważnym wydarzeniom, które wpłynęły na dzieje Polski w XX wieku oraz ludziom, którzy tę historię tworzy.